

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

**Матеріали зимової сесії
Міжнародної Карпатської школи
"Університетська освіта
на шляху до сталого розвитку:
чисте довкілля і безпека
життєдіяльності"**

УДК 378.4:502:614
М34

Рецензенти:

д-р геогр. наук, проф. Олександр Ободовський
(Київський національний університет імені Тараса Шевченка);
д-р с.-г. наук, проф. Ярослав Генник
(Національний лісотехнічний університет України)

Редакційна колегія:

Микола Близнюк, д-р пед. наук, проф., Валерій Михайленко, канд. хім. наук, доц. (Україна) (відповідальні за випуск). Вільям Гогланд, д-р філософії, проф. (Швеція); Гінтарас Денафас, д-р хім. наук, проф. (Литва); Леонтій Сандуляк, д-р мед. наук, проф. (Україна); Юрій Масікевич, д-р біол. наук, проф. (Україна); Майт Крііпсалу, д-р техн. наук, проф. (Естонія); Петро Біленчук, канд. юрид. наук, проф. (Україна); Руслан Гаврилюк, канд. геол. наук (Україна); Петро Грицишин, канд. техн. наук, доц. (Україна); Віктор Карамушка, канд. біол. наук, доц. (Україна); Вікторія Кіптенко, канд. геогр. наук, доц. (Україна); Анастасія Шолохова, асп. (Литва).

*Рекомендовано до друку
вченою радою географічного факультету
(протокол № 12 від 13 червня 2022 року)*

*Ухвалено науково-методичною радою
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 6-22 від 30 серпня 2022 року)*

М34 Матеріали зимової сесії Міжнародної Карпатської школи "Університетська освіта на шляху до сталого розвитку: чисте довкілля і безпека життєдіяльності". – К. : ВПЦ "Київський університет", 2022. – 176 с.

ISBN 978-966-933-214-1

Подані матеріали присвячено актуальним питанням досягнення Цілей сталого розвитку України на період до 2030 р. в умовах адаптації до кліматичних змін у період Covid-19. Розкрито питання сталого управління природними ресурсами гірських екосистем, захисту біорізноманіття, збереження водних джерел і зон рекреації, оцінки впливу на довкілля. Особливу увагу приділено туристичній перспективі сталості карпатського регіону та проблемі управління побутовими відходами. Освітню місію університетів розглянуто у зв'язку з освітніми, культурними та мистецькими надбаннями Косівської та Вишницької територіальних громад Карпатського регіону.

Для науковців, аспірантів, магістрів, бакалаврів, представників підприємницьких структур і організацій громадянського суспільства.

УДК 378.4:502:614

ISBN 978-966-933-214-1

© Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
ВПЦ "Київський університет", 2022

УДК 338.48(477.8-67 Кар)(063)

Т. В. Мірзодаєва, канд. екон. наук, доц.
І. Ю. Курбацький, здобувач,
Національний університет харчових технологій
(м. Київ, Україна)

ТУРИСТИЧНА ПЕРСПЕКТИВА ПІШОХІДНОГО ТУРИЗМУ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

***Ключові слова:** пішохідний туризм, сталий розвиток, Карпатський регіон.*

Вступ. Піші туристичні походи можуть бути здійснені в усіх регіонах України. У той же час слід зазначити, що територія України, за винятком двох гірських масивів, має рівнинний рельєф і практично не має значних природних перешкод, що визначають категорію складності спортивних пішохідних маршрутів. З цієї причини в більшості регіонів України можна займатися пішохідним спортом тільки I категорії складності, а походи II і III категорії можна проводити тільки в Українських Карпатах і Кримських горах.

Актуальність теми. Піший туризм сприяє фізичному і розумовому розвитку людини, підтримці його в хорошій фізичній формі за рахунок перебування в природних умовах. Маршрут може включати в себе не тільки програму фізичних, спортивних та оздоровчих тренувань, а й знайомство з історією та культурною спадщиною регіону. Такий тип туризму може підвищити інтерес до екологічної проблеми у регіоні, а саме до вирубки лісів та забрудненню природи, та дозволить продемонструвати усі переваги Карпатського регіону.

Матеріали та методи. Питання про розвиток галузі в Карпатському регіоні детально розглядаються в працях М. Вачевського, М. Долішнього, П. Жука, В. Кифяка, В. Кравціва, Ф. Мазура, Н. Недашковської, В. Торохтіна, І. Школи та інших.

Результати їх обговорення. Зараз Карпати є основним районом, де проводяться піші походи. Іноземці були першими, хто відкрив для себе незвичайну красу гір. З кожним роком зростає

кількість піших туристів з країн ЄС, які досліджують Карпатський регіон. Беручи до уваги сучасні умови і фактори розвитку інфраструктури, пішохідні маршрути з мальовничими пагорбами в майбутньому будуть користуватися найбільшим попитом на світовому туристичному ринку.

Таблиця

Рівень складності маршрутів на території Карпат

II категорія складності	III категорія складності (експериментальні)
<ul style="list-style-type: none"> • смт Ясіня – г. Чорна Клива – г. Братківська – г. Дурня – пер. Рогози – г. Побита – г. Берть – г. Вел. Кепута – г. Буштул – г. Коретвина – г. Чорна Ріка – р. Озерянка – оз. Синевир – г. Озерна – пер. Торунський – г. Чорна Ріпа – с. Ялинкувате. • м. Яремче – пер. Прислоп – г. Довбушанка – с. Бистриця – пер. Рогози – г. Дурня – г. Братківська – пер. Околи – г. Татарука – г. Одяска – г. Стіг – г. Близниця – г. Стара – с. Кваси – г. Менчул – г. Петрос – г. Говерла – г. Бребенескул – г. Піп Іван – смт Верховина; • г. Гутий (м. Байя Маре, м. Байя Спріе, м. Кавнік, м. Десесті, м. Баїут) – г. Ціблеш; • г. Тиргу-Лепуш – г. Родна; • г. Драгомірешті – г. Мойсей – м. Борша (Марамурешські гори); • г. Візеу де Сус – г. Візеу де Жос – м. Борша. 	<ul style="list-style-type: none"> • м. Рахів – г. Піп Іван Мармароський – г. Стіг – г. Чорна Гора (Піп Іван) – г. Говерла – г. Кукул – пер. Яблуницький – г. Довга – г. Братківська – пер. Рогодзи – г. Сивуля – г. Попада – пер. Торунський – г. Чорна Ріпа – т/с Беркут. • м. Яремче – р. Жонка – г. Довбушанка – пер. Столи – г. Чорна Клива – г. Братківська – пер. Рогодзи – г. Сивуля – г. Попада – г. Чорна Ріпа – т/с Беркут. • м. Рахів – г. Близниця – г. Братківська – пер. Рогодзи – г. Сивуля – г. Попада – г. Чорна Ріпа – ст. Беркут. • смт. Верховина – г. Піп Іван (Чорна Гора) – г. Дземброня – г. Говерла – г. Петрос – с. Кваси – г. Близниця – г. Татарука – пер. Окола – г. Братківська – пер. Рогодзи – г. Сивуля – г. Кінець Горгану – г. Берть – г. Буштул – пер. Руський – г. Попад'я – хр. Горган – р. Розтока – оз. Синевир – г. Озерна – смт. Міжгір'я.

Зараз 80 % зареєстрованих організованих походів припадає на Карпати, що пов'язано з великою різноманітністю природних перешкод. В таких умовах туристи не тільки отримують незабутні враження, а й відпочивають, мають можливість оволодіти всім арсеналом похідних прийомів. Карпатський регіон ідеальне місце для недосвідчених туристів, які ще не були в маршрутах більшої складності. Карпатський регіон може перетвориться в світову школу та тренувальним майданчиком для початківців у пішому туризмі.

Найбільшою популярністю серед туристів користуються маршрути Чорногірським хребтом з проходженням вершин Говерла, Піп Іван, Петрос, Гутий, Ціблеш, Родней та відвіданням високогірних озер Бребенескул, Несамовите, Марічейка. Значною атракцією для польських пішохідних груп є маршрути колишнім польським кордоном, який проходив масивом Чорногора, а також центральні Горгани (г. Сивуля).

Висновки. Пішохідні туристичні маршрути є у всіх регіонах Закарпаття. Карпати є головним районом проведення таких походів. Різноманітність природних перешкод дає можливість туристам опанувати майже всім арсеналом техніки пішохідного туризму, орієнтування на місцевості, повноцінно проводити учбові заходи. Термін проведення походів у цих районах теж широкий – з ранньої весни до пізньої осені, а за сприятливих погодних умов – і взимку.

Список використаних джерел

1. Масляк П. О. Рекреаційна географія: навч. посіб. / П. О. Масляк. – К. : Знання, 2008. – 343 с. аграрної науки Причорномор'я. – 2017. – № 4. – С. 62–71.
2. Грабовський Ю. А., Скалій О. В., Скалій Т. В. Спортивний туризм.
3. Карпатський центр розвитку туризму. URL: <http://ruralcarpathians.com/uk/home.html>